

Aanwinsten Kunstcommissie

2019

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Voorwoord

De Kunstcommissie presenteert met trots de kunstwerken die in 2019 voor de collectie zijn verworven. In dit overzicht zijn de nieuwe kunstwerken afgebeeld en geeft de commissie bij elk werk een toelichting. Tegelijkertijd is er de aanwinstententoonstelling in de Kunstruimte ter afsluiting van dit jaar.

3

In 2020 start de omvangrijke renovatie van het gebouw van De Nederlandsche Bank aan het Frederiksplein. Architect Francine Houben van Mecanoo heeft hiervoor een schitterend ontwerp gemaakt. Met het oog op de nieuwe toekomst van ons kantoor heeft de Kunstcommissie haar aankoopbeleid aangepast. Zo zal de hoge ronde toren plaats maken voor een ruim binnenplein met een beeldentuin. Hiervoor is de Kunstcommissie op zoek naar nieuwe sculpturen. In november is een eerste sculptuur voor de nieuwe tuin verworven: een beeld van Toby Ziegler, een kunstenaar die de Kunstcommissie al enige jaren volgt.

Tegelijkertijd streeft de Kunstcommissie ernaar om kunstenaars te volgen in hun ontwikkeling. Bij elke nieuwe stap weegt de Kunstcommissie af om nieuw werk voor de collectie te verwerven en daarmee een beknopt oeuvre van de kunstenaar te kunnen presenteren. Dit jaar zijn werken gekocht van meerdere kunstenaars die al vertegenwoordigd zijn in de collectie. Voorbeelden zijn Esteban Cabeza de Baca, Marcel van Eeden en Cristina Lucas. Ook van de jonge kunstenaar Douglas Mandry is een tweede werk verworven. En van Toby Ziegler is niet alleen een sculptuur maar ook een imposant schilderij aan de collectie toegevoegd. Nieuwe namen in de collectie zijn Ana Navas en Ričardas Vaitiekūnas.

Alexander Strengers
Voorzitter Kunstcommissie

Aanwinsten 2019

Auteur	Titel	Pagina
Esteban Cabeza de Baca	<i>Kiral 1</i>	6
Marcel van Eeden	<i>Zonder titel (2x)</i>	8
Aukje Koks	<i>Generaal</i>	10
Cristina Lucas	<i>Desnudo en el Louvre</i> <i>Habla</i>	12
Douglas Mandry	<i>Piz Jeremias (uit de serie Monuments)</i>	16
Katja Mater	<i>4D (True Mirror)</i>	18
Ana Navas	<i>Cappucino / Rice Cracker</i>	20
Sarah van Sonsbeeck	<i>For James and Jimmie</i>	22
Ričardas Vaitiekūnas	<i>Stilleven</i>	24
Toby Ziegler	<i>Self-portrait as reclining nude II</i> <i>pilgrim pain</i>	26

Esteban Cabeza de Baca

6

Kiral 1, Acrylverf op canvas, 2019, 150 x 150 cm

Esteban Cabeza de Baca (San Ysidro, Californië, USA, 1985) studeerde in New York af aan The Cooper Union, School of Arts (2010) en aan de Columbia University, School of Arts (2014). Na eerdere residenties in New York verbleef hij vanaf 2017 voor twee jaar als artist in residence aan de Rijksakademie van beeldende kunsten in Amsterdam. Hij exposeerde zijn werk geregeld in Amerika.

De belevingswereld van Cabeza de Baca bestaat uit texturen en kleuren. Tekenen doet hij al van jongs af aan en ook toen al gebruikte hij daarvoor alles wat maar voorhanden was.

Cabeza de Baca is sterk geïnteresseerd in de levens van de oorspronkelijke inwoners van Amerika en in wat wij kunnen leren over de sociale en politieke consequenties van hun geschiedenis. Deze interesse komt voort uit zijn eigen afkomst; zijn moeder heeft een indiaanse achtergrond en hij werd zelf geboren vlak bij de grens tussen Mexico en Amerika. De complexe geschiedenis van de kolonisatie, mensenrechten en de strijd om het oorspronkelijke leefgebied van de inheemse bevolking van Amerika houdt hem bezig. In dit schilderij zijn technieken van Europese landschapsschilders gebruikt om het landschap van New Mexico weer te geven op het moment dat de zon ondergaat. Tijdens het werken vouwt en verbuigt hij het beeld en daardoor verspringt de geschiedenis van het schilderij in de tijd. Er ontstaan zo nieuwe verbintenissen en verhalen. Hij wil hiermee laten zien dat, door te leren van onze fouten uit het verleden, de mens aan een betere toekomst kan werken. Het schilderij werd aangekocht uit de tentoonstelling *Two Row Wampum*, die in juni 2019 te zien was in de Kunstruimte van DNB.

Marcel van Eeden

8

Marcel van Eeden (Leidschendam, 1965) studeerde aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag (1989-1993). Hij is docent aan de Staatliche Akademie der Bildende Künste in Karlsruhe (D).

Van Eeden laat zich inspireren door foto's en afbeeldingen uit oude boeken en tijdschriften. Hij gebruikt de foto's als uitgangspunt om zijn eigen verhaal te creëren. Hij voegt nooit iets toe, maar laat eerder elementen weg. De artistieke kwaliteit van de foto's die hij gebruikt, hoeft van hem niet hoog te zijn. Over professionele foto's zegt hij: "Die zijn af, daar kan ik niets meer mee."

Z.t., Potlood op papier, 2013, 28 x 38 cm

Marcel van Eeden gebruikt vaak slechts één zwarte stift en enkele zwarte potloden. Daarmee bouwt hij een tekening op uit vlakken die van van licht tot donker verlopen. Echt harde, getekende lijnen ontbreken. De toon aan de randen van zijn tekeningen is vaak donkerder. Hierdoor wordt de blik van de kijker naar binnen – naar het licht – gezogen.

De laatste jaren is Van Eeden een andere weg ingeslagen. Hij blijft werken met potlood op papier maar naast het zwart hanteert hij nu potloden in alle kleuren van de regenboog. Karakteristiek voor zijn recente werken is de verscheidenheid aan bijzonder felle kleuren.

Z.t., Potlood op papier, 2017, 28 x 38 cm

Aukje Koks

10

Generaal, Eitempera op canvas, 2018, 100 x 94 cm

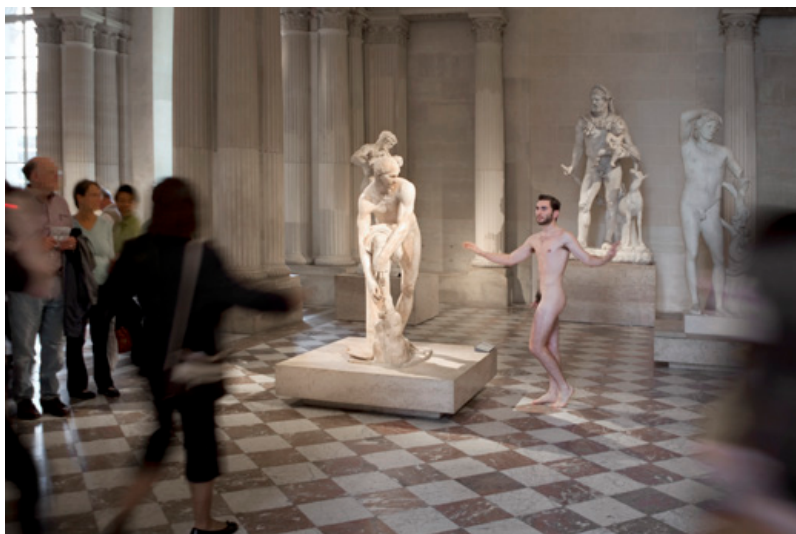
Aukje Koks (Gilze en Rijen, 1977) studeerde in 2002 af aan de St. Joost Academie in Breda. In 2007 en 2008 ontwikkelde zij zich verder als artist in residence aan de Rijksakademie van beeldende kunsten in Amsterdam. Zij won in 2005 de Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst en in 2012 de Wolvecamp prijs.

De schilderkunst zelf is vaak het onderwerp van het werk van Aukje Koks. In een poging zich los te maken van het materiële object probeerde Koks voorheen om het object los te maken van de drager. Op een eerder aankoop van haar werk in 2010 zien we bijvoorbeeld een kozijn dat los in de ruimte beweegt en een fragment van een deurkruk. Het lijkt alsof deze voorwerpen door de ruimte zweven. Alledaagse dingen lijken hierdoor anders dan ze zich in eerste instantie voordoen. Het resultaat is een vervreemdend en soms droomachtig beeld.

Met *Generaal* gaat haar werk een andere richting op. Zelf zegt zij dat haar werk richting het portret beweegt. Het object waar zij haar aandacht voorheen op richtte beweegt zich steeds meer richting subject. In dit geval een figuur in uniform. Tijdens haar zoektocht en het maakproces onderzoekt Koks ook of haar ideeën puur persoonlijk zijn of dat ze misschien collectief gedeeld worden. Aukje Koks exposeerde haar werk in het voorjaar van 2019 in de Kunstruimte van DNB.

Cristina Lucas

12

Desnudo en el Louvre, Lambda print op papier, 2010, 120 x 180 cm

Cristina Lucas (Jaen, Spanje, 1973) begon haar studie aan de Universidad Complutense in Madrid en studeerde in 2000 af als Master Fine Arts aan de University of California. Zij deed een residency bij de Rijksakademie van beeldende kunsten in Amsterdam (2006-2007).

Voor haar serie fotowerken *Nude at the Museums* (2010 - ....) zocht Cristina Lucas naar beroemde naakten uit de kunstgeschiedenis: klassieke Griekse beelden in het Louvre in Parijs, een naakt van de Duitse Renaissance kunstenaar Lucas Cranach de Oude uit het Kröller-Müller Museum in Otterlo. Maar ook in het Walker Art Center in Liverpool en in het Museo Nacional de Arte Antiga, in Lissabon, vond ze geschikte beelden. Zonder toestemming vooraf vroeg Lucas vervolgens een mannelijk of vrouwelijk (niet professioneel) model om op zaal naakt te poseren bij een iconisch naakt uit de collectie van het museum, alsof ze een onaangekondigde performance ter plekke deed. Voor *Desnudo en el Louvre* nam Lucas een mannelijk model mee naar het Louvre en fotografeerde hem daar tussen de beelden uit de Griekse oudheid. Dit werk vormt een mooie aanvulling op *Desnudo en el Prado*, een werk uit dezelfde foto-reeks dat eerder voor de kunstcollectie van DNB werd verworven.

Habla, Kunstmarmor, 2019, 153,5 x 20 x 19 cm

Met haar naakten reflecteert Cristina Lucas op de constructie van schoonheid en de perceptie van het lichaam in onze Westerse wereld en de conventies die hiermee verbonden zijn. Ze confronteert ons subtiel met de dubbelzinnigheid in onze omgang met het naakt. Onze eigentijdse mores hebben van het kunsthistorische bloot keurig naakt gemaakt, terwijl het eigentijdse bloot – dat overal en altijd aanwezig is in onze door nieuwe media beheerste wereld – toch nog steeds met regels, spanning en taboes omgeven is.

De kritische positie van Lucas komt ook tot uitdrukking in *Habla*, een kleine sculptuur van samengeperst marmerstof dat Lucas speciaal maakte voor een presentatie in het Thyssen Bornemisza museum in Madrid in het voorjaar van 2019. We zien een jonge vrouw, staand met een hamer in haar hand op het beroemde Mozes beeld van Michelangelo. Net als bij andere 'beeldenstormen' gaat het hier niet alleen om het Mozes-beeld dat kapot gemaakt wordt, maar om de politieke, sociale en religieuze structuren waar het beeld voor staat. Cristina Lucas valt in Michelangelo's beeld bovendien de mannelijke hegemonie in de kunst aan.

Douglas Mandry

16

Piz Jeremias (uit de serie Monuments), Lithografie op gebruikt geotextiel, 2019, 113 x 130 cm

Douglas Mandry (Geneve, Zwitserland, 1989) studeerde Visuele Communicatie en Fotografie aan de University of Art and Design in Lausanne. Hij rondde zijn studie af in 2013. In Nederland werd hij twee maal genomineerd voor de Paul Huf Award (2015 en 2016).

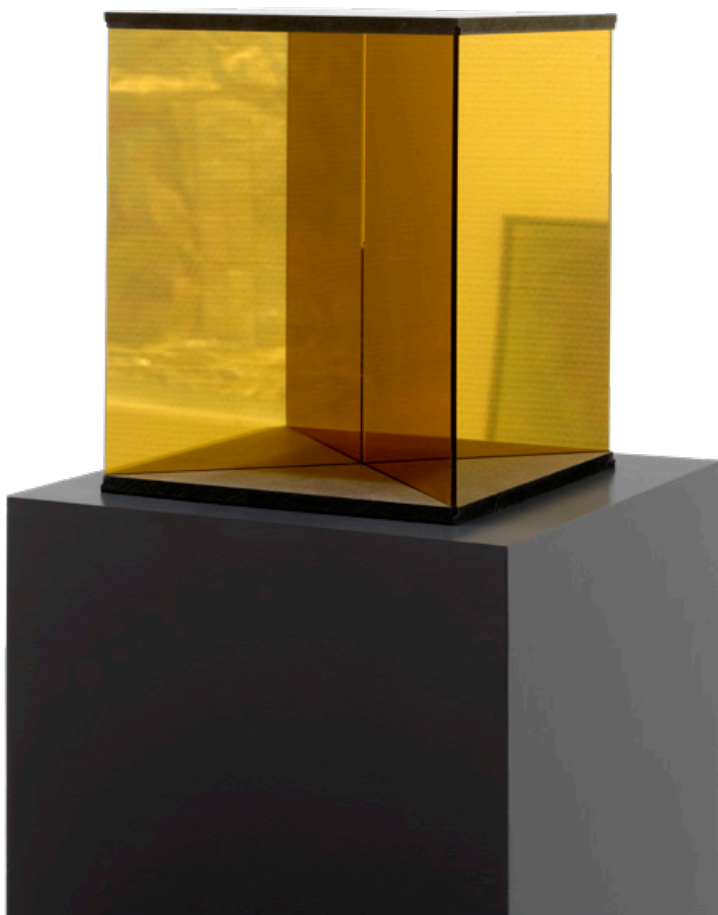
Kenmerkend voor de werkwijze van Mandry is het manipuleren en transformeren van beeldmateriaal. Zijn kunstenaarspraktijk is een direct antwoord op de digitalisering van fotografie en de daarmee gepaard gaande technologische versnellingen. Hij gebruikt foto's uit het verleden die hij als het ware transformeert tot eigentijdse beelden door ze te vervormen. Hierbij maakt hij gebruik van diverse traditionele fotografische processen. Zo voegt hij kleur en textuur toe aan zwart-witopnames en bewerkt hij negatieven. Zijn werk ontstaat meestal in series.

De motivatie voor zijn werk komt voort uit zijn constatering dat de mens enerzijds van de natuur en aardse schoonheid geniet, terwijl hij anderzijds die aarde onherroepelijk richting een 'point of no return' duwt, waardoor die schoonheid voor altijd zal verdwijnen.

Piz Jeremias maakt deel uit van de serie *Monuments*. In het werk is een bandenspoor zichtbaar en een afdruk van roest. Deze elementen zijn organisch ontstaan en niet op een later moment aan de drager van het werk toegevoegd. De foto is afkomstig uit archiefmateriaal over expedities in de bergen. Mandry heeft de foto opgeblazen en bewerkt waardoor er een schilderachtige print is ontstaan. De drager, geotextiel, is afkomstig uit Zwitserland. Dit materiaal wordt gebruikt tegen het smelten van de gletsjers in de bergen.

Katja Mater

18

4D (*True Mirror*), MDF en spiegelperspex, 2018, 26 x 21 x 21 cm

Katja Mater (Hoorn, 1979) studeerde van 1998 tot 2003 aan de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam om vervolgens een residency aan De Ateliers in Amsterdam (2003-2005) te doen. In 2019 won ze de NN Group Art Award, een prijs die bestemd is voor een uitzonderlijk talent.

Met haar werk onderzoekt Mater doorgaans de mogelijkheden en onmogelijkheden van fotografie en film. Binnen de kaders van haar gekozen medium richt zij zich, naar eigen zeggen, op zaken als tijd, licht, kleur, ruimte en perceptie. Mater speelt met wat controleerbaar en oncontroleerbaar is. Vaak tekent ze abstracte vormen op een stuk papier. Het resultaat fotografeert zij analoog. Daarna tekent ze verder en neemt dan weer een foto. Dat gaat door tot de tekening klaar is. De foto's die ze heeft genomen, worden vervolgens als een collage samengesteld. Hiermee probeert Mater meer te tonen dan in eerste instantie zichtbaar is en creëert een andere of alternatieve realiteit.

In *4D (True Mirror)* stapt ze af van haar normale fotografiepraktijk. Maar ook in dit werk blijft ze trouw aan haar manipulatie van licht en beeld. Het werk bestaat uit twee spiegelende wanden die elkaar kruisen. Door de spiegeling krijgt je een ander beeld van de ruimte en van jezelf.

Ana Navas

20

Cappucino / Rice Cracker, Styrofoam, fiberglass, epoxy, hars en acrylverf, 2017,
Diameter 145 cm

Ana Navas (Quito, Ecuador, 1984), studeerde filosofie en kunstgeschiedenis in Berlijn (2003-2004), vervolgde haar opleiding aan de Kunstacademie in Karlsruhe (2004-2011) en was als artist in residence verbonden aan De Ateliers in Amsterdam (2012-2014).

In het werk van Ana Navas spelen begrippen als transformatie, assimilatie en toe-eigening een belangrijke rol. Zij bekijkt de samenhang tussen vorm en functie van objecten en de relatie tussen kopie en origineel. Ook heeft Navas grote belangstelling voor de combinatie van mode, macht en de identiteit van de vrouw. Deze beide aandachtsgebieden kwamen naar voren in de tentoonstelling *Rarely true* die in maart en april 2019 in de Kunstruimte van DNB te zien was. Navas vraagt zich af hoe vormen en beelden in het collectieve geheugen van heel veel mensen terecht kunnen komen. In dit geval van *Cappucino /Rice Cracker*, het beeld van de rijstwafel en het voor iedereen bekende kopje cappuccino.

Sarah van Sonsbeek

22

For James and Jimmie, Baksteen, bladgoud, verbrijzeld glas en scherven, 2019
130 x 30 x 30 cm

Sarah van Sonsbeeck (Amsterdam, 1976) studeerde in 2001 af als architect aan de Technische Universiteit Delft. Ze zei vervolgens haar baan als architect op om in Amsterdam aan de Gerrit Rietveld Academie te gaan studeren (2002-2006) en een periode als artist in residence aan de Rijksakademie van beeldende kunsten te gaan doen (2008-2009).

De aandacht voor ruimte zie je terug in Van Sonsbeecks werk; de erfenis van haar jaren als architectuurstudent. Met *For James and Jimmie* probeert Sarah van Sonsbeeck dichter bij twee van haar grote inspiratiebronnen te komen, de kunstenaars James Lee Byars en Jimmie Durham. De baksteen die door de vitrine is 'gevallen' is bekleed met bladgoud, een materiaal dat vaak is gebruikt door zowel Van Sonsbeeck als James Lee Byars. Daarnaast is er de verwijzing naar het werk van Durham, die op diverse manieren het idee van een steen door een glazen vitrine heeft uitgevoerd. Hij deed dit bijvoorbeeld in Haus Wittgenstein, het huis dat de filosoof Wittgenstein voor zijn zus inrichtte. Net als Durham verbindt ook Sarah van Sonsbeeck de buitenruimte met de binnenruimte van de vitrine.

Ričardas Vaitiekūnas

24

Stilvenen, Olieverf op linnen, 2004, 65 x 92 cm

Ričardas Vaitiekūnas (Kaunas, Litouwen, 1940) is een Litouws beeldend kunstenaar. Hij studeerde in 1964 af aan het Staats Kunst Instituut, dat tegenwoordig bekend is onder de naam Vilnius Academy of Arts. Naast zijn kunstenaarschap gaf hij veel les.

Tijdens het Sovjet tijdperk in Litouwen vermeed Vaitiekūnas het werken in de toen gangbare sociaal-realistische stijl. In plaats daarvan richtte hij zich op het maken van portretten en landschappen.

Vaitiekūnas' schilderijen lijken in eerste instantie puur abstract te zijn. Toch is zijn uitgangspunt vaak een landschap of een stilleven dat hij tijdens het schilderen abstraheert. Naast zijn olieverfschilderijen maakt Vaitiekūnas ook pasteltekeningen met herkenbare voorstellingen uit zijn persoonlijke leven.

Toby Ziegler

26

Self-portrait as reclining nude II, Aluminium, 2017, 85 x 153 x 57 cm

Toby Ziegler (Londen, UK, 1972) studeerde aan de Central St. Martin's School of Art and Design in Londen en was resident aan de Delfina Studios in Londen (2004-2006).

Voor Toby Ziegler is het ontstaansproces van zijn beelden heel belangrijk. Hij combineert traditionele beeldhouwtechnieken met nieuwe technologische mogelijkheden. Ziegler manipuleert afbeeldingen van iconische voorbeelden uit de kunstgeschiedenis. In het maakproces laat hij onregelmatigheden en specifieke eigen uitdrukkingen ontstaan. Zijn vormen zijn daardoor gelaagd en bestaan vaak uit contrasten. Daarnaast spelen ook autobiografische elementen een rol.

Self-portrait as reclining nude II is onder meer geïnspireerd op een schilderij uit 1935 van een liggend naakt van Henri Matisse. Eerst maakte Ziegler digitaal een model, om daar vervolgens met de hand een model in klei van te vervaardigen. Het resultaat scande hij in, vergrootte het en printte het uit in 3D. Deze print diende als mal voor het uiteindelijke werk dat in aluminium is uitgevoerd. Het aluminium beeld is opgebouwd op de manier waarop ook de 3D print is ontstaan, laag voor laag. Daarbij kreeg het uiteindelijke resultaat een aantal imperfecties mee die duidelijk afwijken van de 3D print. Dit benadrukt de verschillen die bestaan tussen de digitale wereld en de echte, fysieke, wereld. Dit zelfportret kreeg littekens, scheuren en vervormingen mee tijdens de opbouw.

pilgrim pain, Olieverf op aluminium, 2019, 125,2 x 87 x 3 cm

Voor het schilderij *pilgrim pain* haalt Ziegler zijn inspiratie uit een geheel andere periode van de kunstgeschiedenis. Dit schilderij is onderdeel van zijn laatste serie schilderijen, die zijn gebaseerd op afbeeldingen uit het oeuvre van de Franse barokschilder Georges de la Tour. Ziegler schildert eerst op minutieuze wijze De la Tour's *The Flea Catcher* (ca. 1638) na, om het daarna te transformeren tot een kunstwerk dat bijna abstract is. Aan het eind van het schilderproces gebruikt Ziegler een elektrische schuurmachine om de verflaag op een snelle manier te verwijderen. De gekleurde blokken die het oppervlak van het schilderij bedekken verwijzen in eerste instantie naar de structuur van loodrechte horizontale en verticale lijnen ("grid"), die gezien wordt als symbool van het Modernisme en de ultieme ontkenning van het figuratieve in de kunst. Daarnaast verwijzen ze naar het oorspronkelijke, raster van pixels van jpeg-afbeeldingen die online te vinden zijn. Door te spelen met zowel gelijkenissen als contrasten, vat het kunstwerk de zorgen van de kunstenaar samen over hoe afbeeldingen hun informatie verliezen als zij voortdurend hergebruikt worden in verschillende vormen van media.

Samenstelling: Kunstcommissie van De Nederlandsche Bank
Tekst en coördinatie: Martina Halsema, Margot Selders, Fleur den Uijl
Fotografie: Gert-Jan van Rooij, Wytske van Keulen, Peter Mallet en Courtesy
of the artists and galleries
Omslag: Esteban Cabeza de Baca, *Kiral 1*, 2019 (detail)
Productie: FMA – Mediasupport & Logistiek

December 2019

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

De Nederlandsche Bank N.V.
Postbus 98, 1000 AB Amsterdam